

Nowe leczenie skojarzone zmniejsza obiektywne i subiektywne wskaźniki stresu

Lionel Noah, PhD

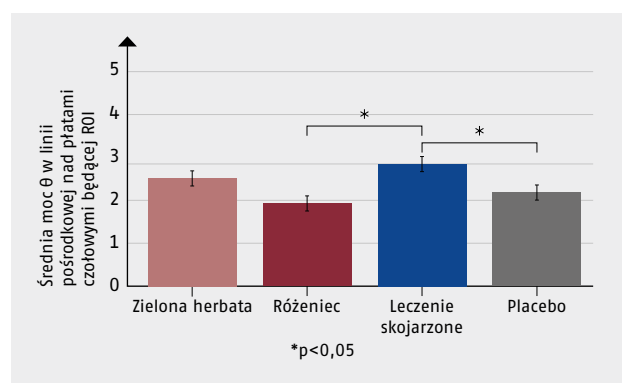
Zredukowanie szkodliwego stresu jest kluczowym wyzwaniem, aby móc zachować dobre samopoczucie. Niedawne badanie przeprowadzone metodą podwójnie ślepej próby, z randomizacją i grupą kontrolną placebo u zdrowych dorosłych odczuwających umiarkowany stres (Clinicaltrials.gov: NCT03262376; 25/0817) wykazało korzystny wpływ stosowania połączenia magnezu, witamin z grupy B (B6, B9, B12) oraz ekstraktów z różeńca i zielonej herbaty na obiektywne i subiektywne wskaźniki stresu. Połączenie to było skuteczniejsze niż stosowanie któregokolwiek z ekstraktów oddzielnie.

Stres jest prawdopodobnie najczęściej omawianym szkodliwym czynnikiem XXI wieku, który dotyczy 35% populacji na całym świecie [1]. Może on występować nawet częściej w czasie pandemii COVID 19. Stres często prowadzi do innych stanów, w tym lęku, bólu głowy, zaburzeń snu, i może zwiększać ryzyko chorób sercowo-naczyniowych. Preferowanym podejściem jest wyeliminowanie czynników stresogennych z otoczenia, niemniej jest to często poza kontrolą osoby odczuwającej stres. Stwarza to potrzebę złagodzenia szkodliwego wpływu stresu w inny sposób.

Magnez, w szczególności w skojarzeniu z witaminami B [2] i ekstraktami z różeńca górskiego [3] i zielonej herbaty [4, 5], wykazywał działanie łagodzące stres w modelach zwierzęcych i (lub) badaniach klinicznych. Z tego powodu do niedawnego badania prowadzonego metodą podwójnie ślepej próby z grupą kontrolną placebo zrandomizowano 100 zdrowych ochotników w wieku około 25 lat, którzy otrzymywali pojedyncze dawki: i) placebo, ii) magnezu + witamin z grupy B (B6, B9, B12) + zielonej herbaty (ZIELONA HERBATA), iii) magnezu + witamin z grupy B + różeńca (RÓŻENIEC), oraz iv) magnezu + witamin z grupy B + różeńca + zielonej herbaty (produkt Teadiola®, LECZENIE SKOJARZONE) jako środka o działaniu przeciwstresowym [6]. Po suplementacji uczestników poddano testowi stresu społecznego z Trewiru (ang. Trier Social Stress Test, TSST). Pierwszorzędowym punktem końcowym był wpływ leczenia na oscylacje fal α i θ w badaniu elektroencefalograficznym (EEG) w spoczynku oraz w trakcie rozwiązywania zadań dotyczących uwagi w warunkach ekspozycji na stres. Drugorzędowe punkty końcowe obejmowały wyniki zwalidowanych kwestionariuszy psychometrycznych oceniających odczucia uczestnika

(stres, nastrój, czujność, zmęczenie psychiczne), zmienność rytmu serca oraz wzrost stężenia kortyzolu w ślinie po ostrej ekspozycji na stres.

Podczas gdy żadna metoda leczenia nie wykazywała wpływu na oscylacje fal α , jedynie stosowanie LECZENIA SKOJARZONEGO zwiększało moc fal θ (uważana za wskaźnik stanu relaksacji, w stanie czuwania) w porównaniu z placebo w odpowiednich obszarach w mózgu przy oczach otwartych, w stanie czuwania (ryc. 1). Leczenie skojarzone znacznie łagodziło subiektywnie odczuwane nasilenie stresu w porównaniu z placebo w trakcie okresu powrotu do zdrowia (+115 min; -2,11 w punktacji w kwestionariuszu nastroju SACL (ang. Stress Arousal Check List); $p = 0,04$) i zgodnie z trendem po ustąpieniu czynnika stresogennego (+65 min;

Ryc. 1. Wpływ czterech metod leczenia na pierwszorzędowy punkt końcowy, moc fal θ , mierzony w badaniu EEG. ROI: obszar badania (ang. region of interest). Wykorzystano za zgodą [6].

-1,83; $p = 0,07$) oraz w okresie leczenia ambulatoryjnego (+245 min; -1,74; $p = 0,08$). Podobnie, leczenie skojarzone znacząco zmniejszyło wyniki punktacji w zakresie napięcia-lęku, złości-wrogości, zmęczenia-znużenia oraz łącznej punktacji dotyczącej zaburzeń nastroju, oraz jednocześnie zwiększało wigor-aktywność; w zakresie niektórych parametrów działanie LECZENIA SKOJARZONEGO na ich poprawę było znacząco zwiększone nie tylko w porównaniu z placebo, ale również w porównaniu ze stosowaniem ZIELENEJ HERBATY i (lub) RÓŻEŃCA. Żaden ze stanów nie powodował zmian stężenia kortyzolu lub zmienności rytmu serca. Wyniki sugerują czasowe działanie, przy czym największe korzyści funkcjonalne uzyskuje się w przypadku leczenia SKOJARZONEGO, które występują do godziny od wystąpienia sytuacji stresowej, a działanie jest widoczne od 5 do 7 godzin od ekspozycji na stres. Zarówno magnez, jak i składniki zielonej herbaty i różenia mogą wpływać na produkcję i aktywność neuroprzekaźnika GABA (kwas γ -aminomasłowy), będącego głównym hamującym neuroprzekaźnikiem w mózgu ssaków. Działanie redukujące stres może występować na drodze bezpośrednich szlaków, nie jest pośrednim produktem osłabionej odpowiedzi fizjologicznej (np. kortyzol).

Autorzy doszli do wniosku że skojarzenie magnezu, witamin z grupy B i ekstraktu z różenia oraz zielonej herbaty (produkt Teadiola) obiecującą metodą, która zwiększa zdolność do radzenia sobie ze stresem i chroni przed negatywnymi skutkami ekspozycji na stres u zdrowych dorosłych. Co ważne, wykazano korzyści takiej suplementacji, stosując zarówno obiektywną analizę aktywności mózgu, jak również zwalidowane kwestionariusze psychometryczne.

Piśmiennictwo

1. Gallup. Global Emotions Report. Washington DC, 2019.
2. Grases G, Pérez-Castelló JA, Sanchis P, Casero A, et al. Anxiety and stress among science students. Study of calcium and magnesium alterations. *Magnes Res* 2006;19:102-6.
3. Edwards D, Heufelder A, Zimmermann A. Therapeutic effects and safety of Rhodiola rosea extract WS® 1375 in subjects with life-stress symptoms – results of an open-label study. *Phytother Res* 2012;26:1220-5.
4. Scholey A, Downey LA, Ciorciari J, Pipingas A, et al. Acute neurocognitive effects of epigallocatechin gallate (EGCG). *Appetite* 2012;58:767-70.
5. Nobre, A. C., Rao, A. & Owen, G. N. L-theanine, a natural constituent in tea, and its effect on mental state. *Asia Pac. J Clin Nutr* 2008;17(Suppl 1):167-8.
6. Boyle NB, Billington J, Lawton C, Quadt F, Dye L. A combination of green tea, rhodiola, magnesium and B vitamins modulates brain activity and protects against the effects of induced social stress in healthy volunteers. *Nutr Neurosci* 2021:1-15.

Konflikt interesów: L. Noah jest pracownikiem firmy Sanofi Consumer Healthcare.

Ujawnienie: Publikacja i opracowanie artykułu naukowego sfinansowane przez Sanofi-Aventis Deutschland GmbH.

Informacje dotyczące manuskryptu

Otrzymano: 06.11.2021

Zaakceptowano: 14.02.2022

Opublikowano: 25.04.2022